

RAAHEN KAUPUNKI

Raahen saariston hoito- ja käyttösuunnitelman päivitys

Raahen saariston Natura 2000 -alue FI1104600

Sisällysluettelo

Työn tausta ja menetelmät	3
Vaikutukset Natura 2000-alueen suojeluperusteina oleviin luontotyyppeihin ja lajistoon	4
Liitteet	6
Liite 1: Saarikohtainen toimenpidetaulukko	7
Liite 2: Karttaliite	20
Liite 3: Paikkatiedot	5

Työn tausta ja menetelmät

Raahen saariston Natura 2000-alueesta on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma vuonna 2008. Nyt toteutetun hoito- ja käyttösuunnitelman päivittystyön tarkoituksena on ollut saada ajantasainen kuva alueen luonnosta ja hoitotarpeista, sekä paikantaa mahdollisia alueen käytön muutostarpeita. Hoito- ja käyttösuunnitelman päivittäminen on tehty Raahen kaupungin ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen tiiviissä yhteistyössä.

Hoito- ja käyttösuunnitelman päivittäminen käynnistyi keväällä 2024. Päivitystyön aikana on järjestetty Raahen kaupungin ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen yhteisiä työpalavereja. Työpalavereihin ovat osallistuneet Raahen kaupungilta Niini Tuikkanen, Marianne Uusi-Ilkainen, Mikko Moilanen ja Mikael Yritys sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta Maarit Vainio ja Jorma Pessa. Lisäksi Raahen saariston Natura 2000-alueen perinnebiotooppien hoitoon liittyen on kokoustettu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonhoidon asiantuntijan Ulla Aholan kanssa.

Päivitystyön lähtöaineistona on käytetty Raahen saariston Natura 2000-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa (2008), Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta saatuja luonnonsuojeluviranomaisten käytössä olevia suojelualueiden kuviotietojärjestelmän (SAKTI) kuviotietoja alueella esiintyvistä Natura-luontotyypeistä (9.7.2024) sekä perinnebiotoopeista (11.6.2024), RannikkoLIFE-hankkeen tuottamia materiaaleja sekä hankkeessa työskennelleiden Metsähallituksen sekä Raahen kaupungin työntekijöiden haastatteluja, Suomen Lajitietokeskuksen lajihavaintoja, Raahen kaupungin työntekijöiden, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Metsähallituksen asiantuntijoiden sekä sidosryhmien paikallistuntemusta ja maanmittauslaitoksen avoimia kartta-aineistoja.

Kirjallisen taustatyön lisäksi Raahen saariston Natura 2000-alueen nykytila tarkastettiin maastokäyntein. Maastotyöt tehtiin 25.–26.6., 12.7. ja 7.–8.8.2024 ja niistä vastasi Marianne Uusi-Ilkainen (FM, biologi). Maastotöiden aikana kaikissa Natura 2000-alueen saarissa vierailtiin vähintään kerran ja saaret kartoitettiin kattavasti. Maastossa tarkkailtiin saarten luontotyyppien nykytilaa, alueella esiintyvien uhanalaisten lajien esiintymiä, vieraslajiesiintymiä sekä palvelurakenteita ja alueen virkistyskäyttöä.

Vaikutukset Natura 2000-alueen suojeluperusteina oleviin luontotyyppeihin ja lajistoon

Hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen tavoitteena on turvata jatkossakin alueen monipuolisten luontotyyppien ja lajiston säilyminen sekä sovittaa yhteen alueen eri käyttömuotoja ja luonnonarvojen säilymistä. Raahen saariston Natura 2000-alueella suojeluperusteena olevia luonnonarvoja koskevien suojelutavoitteiden välillä esiintyy paikoin ristiriitoja. Paikoin suojeluperusteena olevan lajiston vaatimien elinympäristöjen ylläpito edellyttää alueella suojeluperusteena olevia luontotyyppejä muuttavia hoitotoimenpiteitä. Esimerkiksi saaristolinnuston vaatimien avoimien elinympäristöjen ylläpito edellyttää kehityksen alkuvaiheessa olevien primäärisuknessiometsien raivauksia. Pesimälinnustolle arvokkaiden saarten ja luotojen avoimena säilyttämisen sekä perinnebiotooppien säilymisen turvaamiseksi primäärisuknessiometsiä on raivattu RannikkoLIFE-hankkeen aikana 2020–2024. Raivauksia on tehty Selkämatalan, Louekarinriutan, Konikarin, Kallan ja Taskun saarilla.

Alkuvaiheen primäärisuknessiometsien raivaaminen on tarpeen myös jatkossa linnustolle tärkeiden pesimäluotojen ja saarien avoimena pitämiseksi sekä avointen rantaympäristöjen säilyttämiseksi. Puustoisten perinnebiotooppien säilyttäminen jatkossa edellyttää laidunnusta sekä puuston käsittelyä hakamaisuuden säilyttämiseksi. Alueella esiintyvät hakamaat on osittain luokiteltu luontotyyppiltään primäärisuknessiometsiksi. Hakamaiden säilymisen edellyttämät hoitotoimenpiteet estävät primäärisuknessiometsiksi luokiteltujen alueiden luontaista kehitystä. Suojeluperusteena olevan lajiston sekä perinnebiotooppien säilyttämiseksi suositeltavat hoitotoimenpiteet vähentävät primäärisuknessiometsien pinta-alaa sekä muuttavat niiden luonnontilaa. Hoitotoimenpiteitä, joiden vaikutukset kohdistuvat primäärisuknessiometsien pinta-alaan, tai muuttavat merkittävästi alueen luonnontilaa, suositellaan edellä mainittujen saarten lisäksi Iso-Kraaselin ja Ämmän- Äijän saarilla. Hoitotoimenpiteiden suunnittelussa on huomioitu mahdollisuus edustavien suknessiosarjojen kehittymiselle useilla saarilla ja niillä saarissa, jotka jäävät hoidon ulkopuolelle, primäärisuknessiometsien pinta-ala kasvaa tulevaisuudessa. Hoitotoimenpiteiden ei arvioida vaarantavat edustavien primäärisuknessiometsien kehitystä ja säilymistä Raahen saariston Natura 2000-alueella. Muiden luontotyyppien osalta hoitotoimenpiteiden vaikutukset arvioidaan myönteisiksi.

Raahen saariston Natura 2000-alueen suojeluperusteena oleva nuokkuesikko (*Primula nutans*) on riippuvainen avoimista rantaniityistä ja hoitotoimenpiteillä arvioidaan olevan myönteinen vaikutus nuokkuesikon esiintymiselle alueella. Natura 2000-alueen suojeluperusteena on myös monipuolinen lintulajisto, johon kuuluu muun muassa lorkilintuja, sorsalintuja, kahlaajia, päiväpetolintuja ja varpuslintuja. Hoito- ja käyttösuunnitelman vaikutukset alueen suojeluperusteena olevaan lintulajistoon arvioidaan myönteisiksi. Avointen pesimäluotojen ja saarien säilyttäminen sekä monipuoliset ranta ja metsäympäristöt turvaavat Natura-alueen suojeluperusteena olevan lajiston menestymistä alueella. Uusilla liikkumisrajoituksilla sekä palvelurakennemuutoksilla pyritään turvaamaan linnuston pesimärauhaa. Uusien

liikkumisrajoitusten saattaminen voimaan edellyttää luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräysten muuttamista.

Kokonaisuudessaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa suunniteltujen toimenpiteiden arvioidaan vaikuttavan myönteisesti Raahen saariston Natura 2000-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin ja lajistoon.

Liitteet

Liite 1: Saarikohtainen toimenpidetaulukko

Liite 2: Karttaliite

Liite 3: Paikkatiedot (sähköinen arkisto)

Kohde	Hoito- ja käyttösuunnitelma 2008	Nykytila	Hoitotoimenpiteet	Palvelurakenteet ja käytönohjaus
Konikari	Jätetään pääosin kehittymään luonnonmukaisesti. Hiekkaranta pidetään pensaattomana, mahdollista sijoittaa laavu, kompostikäymälä ja nuotiopaikka. Palvelurakenteita voidaan sijoittaa.	Saaren puustoa raivattu RannikkoLIFE-hankkeen toimesta hakamaisuuden lisäämiseksi 2020. Hakamaa-alueen pensaskerros hyvin tiheää. Hiekkaranta ja niitty säilyneet avoimina. Saaren pohjoisosassa kurturuusuesiintymä. Saaressa on laavu ja tulentekopaikka sekä kompostikäymälä ja opastetaulut.	Muutoksena aiempaan saaren pääasialliseksi hoitotoimenpiteeksi suositellaan laidunnusta, tarvittaessa voidaan tehdä pensaikon raivausta. Saarella on laidunnushistoriaa ja se on osin hakamainen. RannikkoLIFE-hankkeen 2020 tekemät toimenpiteet ovat vahvistaneet hakamaisuutta. Kurturuus poistetaan. Hiekkaranta sekä niitty pidetään avoimena. Huolehditaan puuston jatkuvuudesta hakamaa-alueella. Laidunnus aloitetaan saarella 15.7. jälkeen. Hoitotoimilla turvataan perinnetuotooppien säilymistä ja suojella saaren pesimälinnustoa.	Ylläpidetään nykyiset palvelurakenteet. Telttailu on sallittua laavun ja tulentekopaikan läheisyydessä.
Kanttikivet	Ei ole vielä välitöntä hoitotarvetta, mutta saaren tilaa on seurattava. Pääasiassa hoidon tavoitteena on puuton luoto. Mikäli luodot alkavat kasvamaan umpeen, on niitä raivattava. Seuranta ja pensaikon raivaus	Luodolla ei havaittu umpeenkasvua eikä vieraslajeja. Erittäin tärkeä lintujen pesimäluoto. Maihinousukielto 15.4.–15.7.	Säilytetään alue puuttomana luotona. Seurataan kehitystä ja tarvittaessa tehdään pensaikon raivausta. Kohde on erittäin tärkeää pitää puuttomana pesimäluotona.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinousukielto 15.4.–15.7.

Kohde	Hoito- ja käyttösuunnitelma 2008	Nykytila	Hoitotoimenpiteet	Palvelurakenteet ja käytönohjaus
	tarvittaessa. Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinousukielto 15.4.–15.7.			
Kusiini	Ei ole vielä välitöntä hoitotarvetta, mutta tilaa seurattava. Pääasiassa hoidon tavoitteena on puuton luoto. Mikäli luoto alkaa kasvamaan umpeen, on sitä raivattava. Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinousukielto 15.4. – 15.7.	Luodolla havaittiin yksittäisiä pensaita. Pääosin säilynyt avoimena. Merkittävä lintujen pesimäluoto. Maihinousukielto 15.4.–15.7.	Säilytetään alue puuttomana luotona. Seurataan kehitystä ja tarvittaessa tehdään pensaikon raivausta. Kohde on erittäin tärkeää pitää puuttomana pesimäluotona.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinousukielto 15.4.–15.7.
Kurikka	Ei ole vielä välitöntä hoitotarvetta, mutta tilaa seurattava. Pääasiassa hoidon tavoitteena on puuton luoto. Mikäli luoto alkaa kasvamaan umpeen, on sitä raivattava. Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinousukielto 15.4.–15.7.	Luodolla havaittiin yksittäisiä pensaita. Pääosin säilynyt avoimena. Merkittävä lintujen pesimäluoto. Maihinousukielto 15.4.–15.7.	Säilytetään alue puuttomana luotona. Seurataan kehitystä ja tarvittaessa tehdään pensaikon raivausta. Kohde on erittäin tärkeää pitää puuttomana pesimäluotona.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinousukielto 15.4.–15.7.
Isokivi	Pientä raivausta. Koko saaren raivaaminen olisi tarpeetonta, koska avointa niittyä on laajalti edelleen. Linnusto on myös säilynyt runsaana. Luodon molemmat päät pyritään pitämään avoimena. Ainakin luodon linnustollisesti arvokkaampaa	Puuton saari, jossa paikoin pensaikkoa. Pääosin avonainen hiljattain tehtyjen raivauksien vuoksi. Merkittävä lintujen pesimäluoto. Maihinousukielto 15.4.–15.7.	Pidetään koko saari avoimena pensaikon raivauksin. Kohde on erittäin tärkeää pitää puuttomana pesimäluotona linnustolisten arvojen turvaamiseksi.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinousukielto 15.4.–15.7.

Kohde	Hoito- ja käyttösuunnitelma 2008	Nykytila	Hoitotoimenpiteet	Palvelurakenteet ja käytönohjaus
	itäpuolta uhkaa pensoittuminen. Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinnousukielto 15.4.–15.7.			
Tasku	Maisemaa avartavaa pensaikon raivausta tarvittaessa kalamajan ja pookin ympäristössä. Alueella esiintyvät harvinaiset kuolanharmaalepät tulee säästää. Tarvittaessa pensaikon poistoa myös hiekkarannalta ja dyynialueelta. Hiekkarantojen avoimena pitäminen. Palvelurakenteita voidaan sijoittaa, mm. laavu ja rantautumispaikka. Telttailu on sallittua nuotiopaikan välittömässä lähiympäristössä. Polut pookin ja hietikon välillä sekä pookilta saaren luoteisosaan olisi hyvä kattaa pitkospuin.	RannikkoLIFE-hankkeen toimesta osa saaresta kunnostusraivattu 2024 avointen elinympäristöjen säilyttämiseksi ja metsien hakamaisien piirteiden edistämiseksi. Raivaukset jatkuvat 2025. Linnustollisesti arvokas kohde. Saarella on laituri, vanha kalamaja, taukotupa ja tulente-kopaikka sekä komposti-käymälä ja opastetaulut.	Pidetään nummi, rannat ja niityt avoimina laidunnuksen ja pensaikonraivauksen avulla. Ylläpidetään metsien hakamaisuutta tarvittaessa kevyillä raivauksilla. Laidunnus aloitetaan 15.7. jälkeen. Hoitotoimenpiteillä turvataan ja edistetään saaren linnustollisia arvoja sekä arvokkaiden luontotyyppien ja perinneympäristöjen hyvän tilan säilymistä.	Ylläpidetään nykyiset palvelurakenteet. Telttailu on sallittua.
Taskunlukko	Jätetään pääosin kehittymään luonnonmukaisesti. Hiekkaranta pidetään pensaattomana. Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.	Saarella mökkejä ja laituri. Saari kunnostusraivattu 2022 RannikkoLIFE-hankkeen toimesta. Niityillä havaittavissa selkeää umpeenkasvua.	Pidetään saaren itäosan dyyniharjanne sekä keto ja niittyalueet avoimina. Suositellaan lammaslaidunnusta sekä pensaikon raivausta. Primäärisuksessio-metsäalueet jätetään hoidon	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.

Kohde	Hoito- ja käyttösuunnitelma 2008	Nykytila	Hoitotoimenpiteet	Palvelurakenteet ja käytönohjaus
			ulkopuolelle. Hoitotoimilla turvataan avointen luontotyyppien säilyminen.	
Rääpäkkä	Jätetään hoidon ja palveluvarustuksen ulkopuolelle kokonaan (rauhoitusmääräykset kieltävät kasvillisuuden muuttamisen). Maihinnousukielto 1.5.–20.7.	Luontaisesti kehittyvä saari, jossa havaittavissa umpeenkasvua ja metsien suksiosarjoja. Maihinnousukielto 1.5.–20.7.	Jätetään hoidon ulkopuolelle.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinnousukielto 1.5.–20.7.
Rääpäkänriutta	Voimakas raivaus länsipuolelle, kuitenkin maisemaan sopivia puita (koivu ja pihlaja) voidaan jättää. Rääpäkän ja Rääpäkänriutan umpeenkasvu uhkaa saariryhmällä vielä esiintyvää selkälökkia. Rääpäkänriutta kuuluu ensisijaisesti hoidettaviin. Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinnousukielto 15.4.–15.7.	Umpeenkasvanut luoto, joka koostuu kahdesta osasta. Kunnostusraivaus tehty 2022, mutta lähtenyt uudelleen umpeenkasvamaan. Läntisellä luodolla kurturuusuesiintymä. Merkittävä lintujen pesimäluoto. Maihinnousukielto 15.4.–15.7.	Hoidetaan avoimena luotona kunnostusraivauksin ja niiton avulla. Poistetaan kurturuus.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinnousukielto 15.4.–15.7.
Saapaskari	Hoidetaan pensaikon raivauksin. Maisemapuita jätetään. Vanha selkälökin pesimäluoto. Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinnousukielto 15.4.–15.7.	Paikoin pensoittunut luoto. Kunnostusraivattu 2020, mutta umpeutumassa uudelleen. Maihinnousukielto 15.4.–15.7.	Hoidetaan avoimena luotona pensaikon raivauksin.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinnousukielto 15.4.–15.7.

Kohde	Hoito- ja käyttösuunnitelma 2008	Nykytila	Hoitotoimenpiteet	Palvelurakenteet ja käytönohjaus
Valtarinkivi	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.	Kivinen luoto.	Jätetään hoidon ulkopuolelle.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.
Louekarinriutta	Puolittain metsittynyt saari, jossa on kesäasunto, arvokasta kasvilajistoa ja myös kohtalainen linnusto. Saaren hoito on tärkeää ensisijassa saarten kasvillisuuden vuoksi, mutta kohteella ei vielä ole välitöntä hoitotarvetta. Kasvillisuuden kannalta niityt olisi hyvä säilyttää matalakasvuisena. Tilannetta on seurattava ja pensaikkoa voi poistaa, mikäli umpeenkasvu alkaa muodostua todelliseksi uhaksi. Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.	Osittain puustoinen saari, jossa rantaniittyjä uhkaa umpeenkasvu. Saaren länsiosassa pieni kurturuus esiintymä. Mökin läheisyydessä röyhytatar esiintymä. Rantaniityt kunnostusraivattu 2024. Linnustollisesti arvokas kohde. Saarella mökki ja laituri.	Poistetaan kurturuus sekä röyhytatar esiintymät. Pidetään kivikkorannat ja rantaniityt avoimina kunnostusraivauksin.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.
Kalla	Kallan kluuvijärven ympäristön hoito on ensisijaisen tärkeää sekä linnuston että kasvillisuuden kannalta. Alue pidetään puuttomana ja matalana pensaikon raivauksin. Palvelurakenteita (laavu, laituri) voidaan sijoittaa. Pesimäaikaan suositellaan mairinnousukiellon	Saari on kunnostusraivattu 2023. Alueella paikoin puustoa, pääosin matalakasvuista. Kluuvijärven ympäristö lähtenyt uudelleen umpeutumaan pensaikon kasvun myötä. Röyhytatar esiintymä mökin pihapiirin länsilaidalla. Kalla on linnustollisesti arvokas ja merkittävä pesimäsaari.	Pidetään saari avoimena laidunuksen ja pensaikon raivausten avulla. Kallan saaren hoidon ensisijaisena tavoitteena on pesimälinnuston suojelu. Hoitotoimenpiteillä turvataan saaren säilymistä arvokkaana pesimäsaarena.	Ylläpidetään nykyisiä palvelurakenteita. Siirretään rantautumispaikka mökkirantaan ja ohjataan kulku taukotuvalle ja nuotiopaikalle. Nuotiopaikan ja taukotuvan läheisyyteen voidaan sijoittaa katselulava, josta näkymä kluuvijärvelle. Liikkumisrajoitus 15.4.–15.7. Liikkumisrajoituksen aikaan saarella liikkuminen sallittua vain mökkien,

Kohde	Hoito- ja käyttösuunnitelma 2008	Nykytila	Hoitotoimenpiteet	Palvelurakenteet ja käytönohjaus
	asettamista tai liikkumisen rajaamista vain saaren pohjoisosiin.	Saarella on laituri, taukotupa, tulentekopaikka ja opastekyltit sekä kuiva-käymälä ja mökkejä.		tulipaikan ja taukotuvan ympäristössä saaren itäosassa. Laiturin siirron ja liikkumisrajoituksen avulla suojellaan saaren pesimälinnustoa.
Kallanriutta	Ei ole vielä välitöntä hoitotarvetta, mutta saaren tilaa on seurattava. Hoidon tavoitteena on puuton luoto. Mikäli saari alkaa kasvamaan umpeen, on sitä raivattava. Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinousukiello 15.4.–15.7.	Osittain avoin luoto. Raivattu 2022, mutta alkanut kasvaa uudelleen umpeen. Merkittävä lintujen pesimäluoto.	Pidetään avoimena jatkuvilla raivauksilla.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinousukiello 15.4.–15.7.
Kakkonen	Ei ole vielä välitöntä hoitotarvetta, mutta luodon tilaa on seurattava. Hoidon tavoitteena on puuton luoto. Mikäli luoto alkaa kasvamaan umpeen, on sitä raivattava. Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinousukiello 15.4.–15.7.	Kivinen luoto, jossa yksittäisiä pensaita saaren keskiosassa. Kohde kehittymässä linnustollisesti merkittäväksi pesimäluodoksi.	Pidetään luoto avoimena pensaikon raivauksilla.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinousukiello 15.4.–15.7.
Smitti	Saaren luontoa ja maisemaa hoidetaan lammaslaidunnuksella. Smittiin on suunnitteilla rantautumispaikka,	Umpeenkasvua havaittavissa niityillä ja rannoilla. Primäärisukessiometsän alueella laidunnuksen vaikutukset näkyvät paikoin hakamaisuutena,	Saaren pääasiallisena hoitomuotona lammaslaidunnus. Lisäksi voidaan tehdä pensaikonraivauksia niittyjen ja rantojen umpeenkasvun estämiseksi.	Ylläpidetään nykyisiä palvelurakenteita.

Kohde	Hoito- ja käyttösuunnitelma 2008	Nykytila	Hoitotoimenpiteet	Palvelurakenteet ja käytönohjaus
	laavu ja kompostikäymälä. Rakenteet sijoittuvat vakiintuneen nuotiopaikan läheisyyteen saaren itärannalle, alueelle, joka kestää hyvin kulutusta.	paikoin metsäalue on luontaisesti kehittynyt. Saaressa on laavu ja nuotiopaikka sekä kuivakäymälä ja opastetaulut.		
Smitinriutta	Puolittain metsittynyt saari, jossa on kesäasunto, arvokasta kasvilajistoa ja myös kohtalainen linnusto. Saaren hoito on tärkeää ensi sijassa saarten kasvillisuuden vuoksi, mutta kohteella ei vielä ole välitöntä hoitotarvetta. Kasvillisuuden kannalta niityt olisi hyvä säilyttää matalakasvuisena. Tilannetta on seurattava ja pensaikkoa voi poistaa, mikäli umpeenkasvu alkaa muodostua todelliseksi uhaksi. Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.	Rantaniityt umpeenkasvaneet, keskiosan primäärisukkessiometsä kehittynyt luontaisesti. Saaressa on mökki ja laituri.	Pidetään saaren länsipuolen rantaniityt ja kivikkorannat avoimina raivauksin. Primäärisukkessiometsä jätetään hoidon ulkopuolelle.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.
Jyry	Jätetään hoidon ja palveluvarustuksen ulkopuolelle kokonaan (rauhotusmääräykset kieltävät kasvillisuuden muuttamisen). Maihinousukielto 1.5.–15.7.	Avoin kivikkoinen luoto.	Jätetään hoidon ulkopuolelle.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinousukielto 1.5.–15.7.

Kohde	Hoito- ja käyttösuunnitelma 2008	Nykytila	Hoitotoimenpiteet	Palvelurakenteet ja käytönohjaus
	Valtion luonnonsuojelualue ESA110018.			
Maapauha	Jätetään hoidon ja palveluvarustuksen ulkopuolelle kokonaan.	Rannat ja keto paikoin umpeenkasvaneita. Keskiosan primäärisuknessio metsä luontaisesti kehittynyt. Saaren länsipuolella jättipalsamiesiintymä ja eteläpuolella röyhytataresiintymä. Saarella on useita mökkejä ja laitureita.	Poistetaan jättipalsami ja röyhytatar esiintymät. Muutoin jätetään hoidon ulkopuolelle.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.
Ulkopauha	Ulkopauhaan on suunniteltu rakennettavaksi laavu ja rantautumispaikka. Saarella on jo olemassa oleva, yleisölle avoin kalamaja sekä nuotiopaikka. Laavu ja rantautumispaikka sijoittuvat kalamajan läheisyyteen. Linnuston kannalta saari on vähäarvoinen, mutta saarella on kasvillisuudeltaan merkittäviä alueita. Osa saaresta on potentiaalista laidunnukselle.	Hakamaa-alueen puustoa raivattu, mutta umpeenkasvama uudelleen. Nummi umpeenkasvama. Rantaniityillä umpeenkasvua pensoittumisen ja ruovikoitumisen myötä. Saarella on taukotupa, laavu, tulentekopaikka, puuvaja ja kuivakäymälä sekä opastekyltit. Saarella aiemmin ollut laituri on poistettu, mutta taukotuvan edustalla on yhä rantautumispaikka.	Pidetään nummi sekä saaren etelän ja lounaan puoleiset rannat avoimina laidunnuksen ja pensaikonraivauksien avulla. Hoidetaan hakamaata laidunnuksella ja raivauksin. Primäärisuknessiometsä voi olla osa laidunluetta, mutta jätetään muuten hoidon ulkopuolelle.	Ylläpidetään nykyisiä palvelurakenteita.

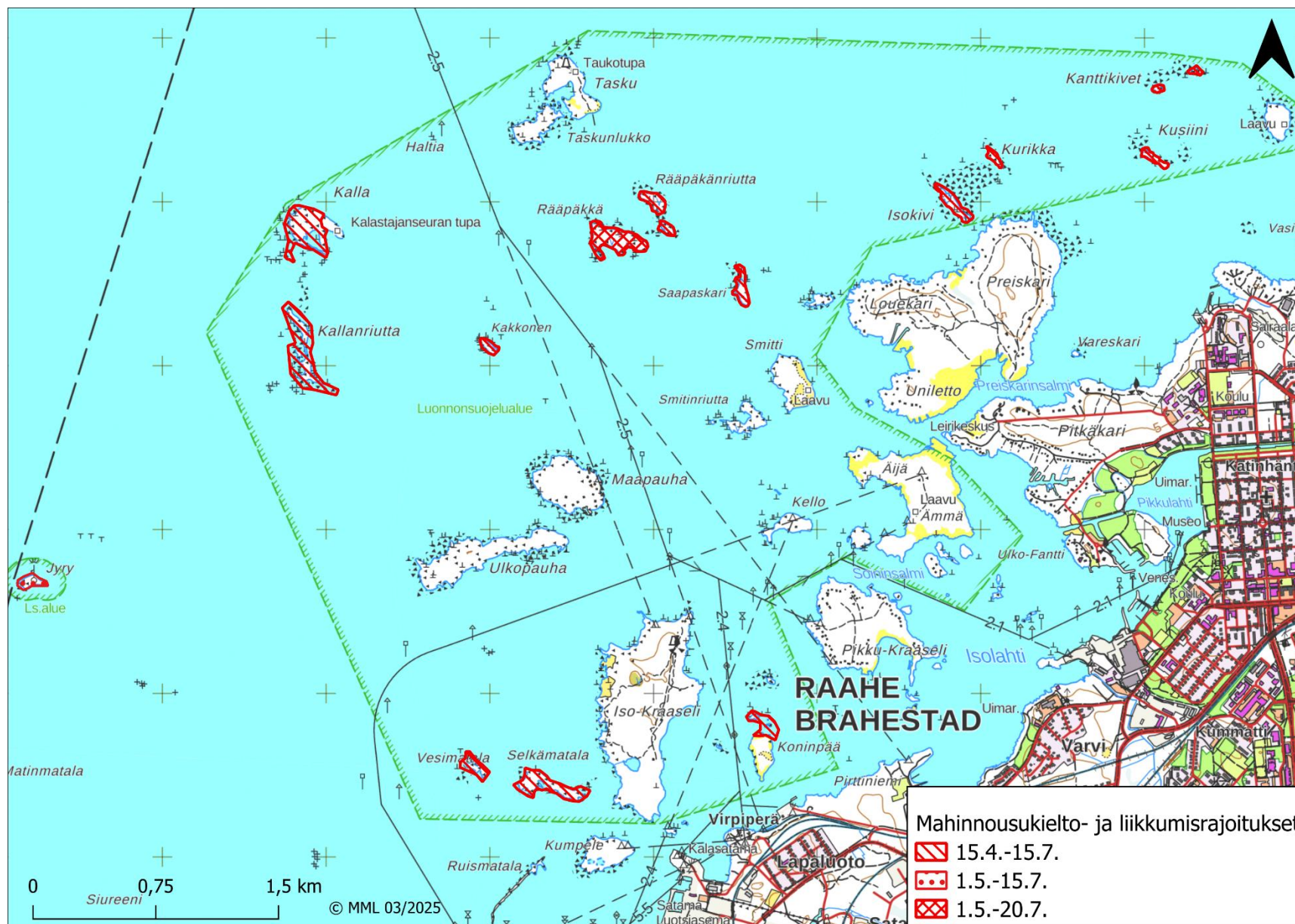
Kohde	Hoito- ja käyttösuunnitelma 2008	Nykytila	Hoitotoimenpiteet	Palvelurakenteet ja käytönohjaus
Kello	Puolittain metsittynyt saari, jossa on kesäasunto, arvokasta kasvilajistoa ja myös kohtalainen linnusto. Kello vaatisi raivausta umpeen kasvaneilta rannoiltaan ja rantaniittyjen avaamisella saattaisi olla mahdollista elvyttää ruijanesikon kasvupaikkoja. Pensaikon raivauksella saavutettaisiin hyötyä kasvillisuuden lisäksi linnuston kannalta. Raivauksella voitaisiin tavoitella myös maisemallisia näkökohtia. Saaren hoito on tärkeää ensisijassa saaren kasvillisuuden vuoksi. Kasvillisuuden kannalta niityt olisi hyvä säilyttää matalakasvuisena. Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.	Umpeenkasvua rantaniityillä, kivikkorannoilla ja keskiosan niityillä. Metsäiset alueet kehittyneet luontaisesti.	Pidetään rantaniityt ja kivikkorannat avoimina raivauksin. Saaren läntinen kärki pidetään avoimena. Pidetään länsi-, keski- ja itäosan niityt avoimina niiton, raivauksen ja laidunnuksen avulla. Primäärisuknessiometsä voi olla osa laidunaluetta, mutta jätetään muuten hoidon ulkopuolelle.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.
Ämmä-Äijä	Saareen on suunniteltu rakennettavaksi laavu, kompostikäymälä ja kaksi rantautumispaikkaa. Laavu ja kompostikäymälä sijoittuvat Ämmän länsipuolen poukamaan,	Saaren keskiosan niityillä sekä rantaniityillä umpeenkasvua pensoittumisen ja ruovikoitumisen myötä. Osa saaren metsistä on luontaisesti kehittyntä. Paikoin metsissä havaittavissa selkeää hakamaisuutta, mutta	Pidetään rantaniityt sekä saaren keskiosan niityt avoimina raivauksin sekä lammaslaidunnuksen avulla. Saaren keskiosan hakamaisille metsäalueille suositellaan lammaslaidunnusta. Hakamaisuutta voidaan vahvistaa puuston kaulauksen avulla.	Saareen voidaan rakentaa uusi laavu tuhoutuneen tilalle sekä lisätä opastekylttejä. Ylläpidetään nykyisiä palvelurakenteita.

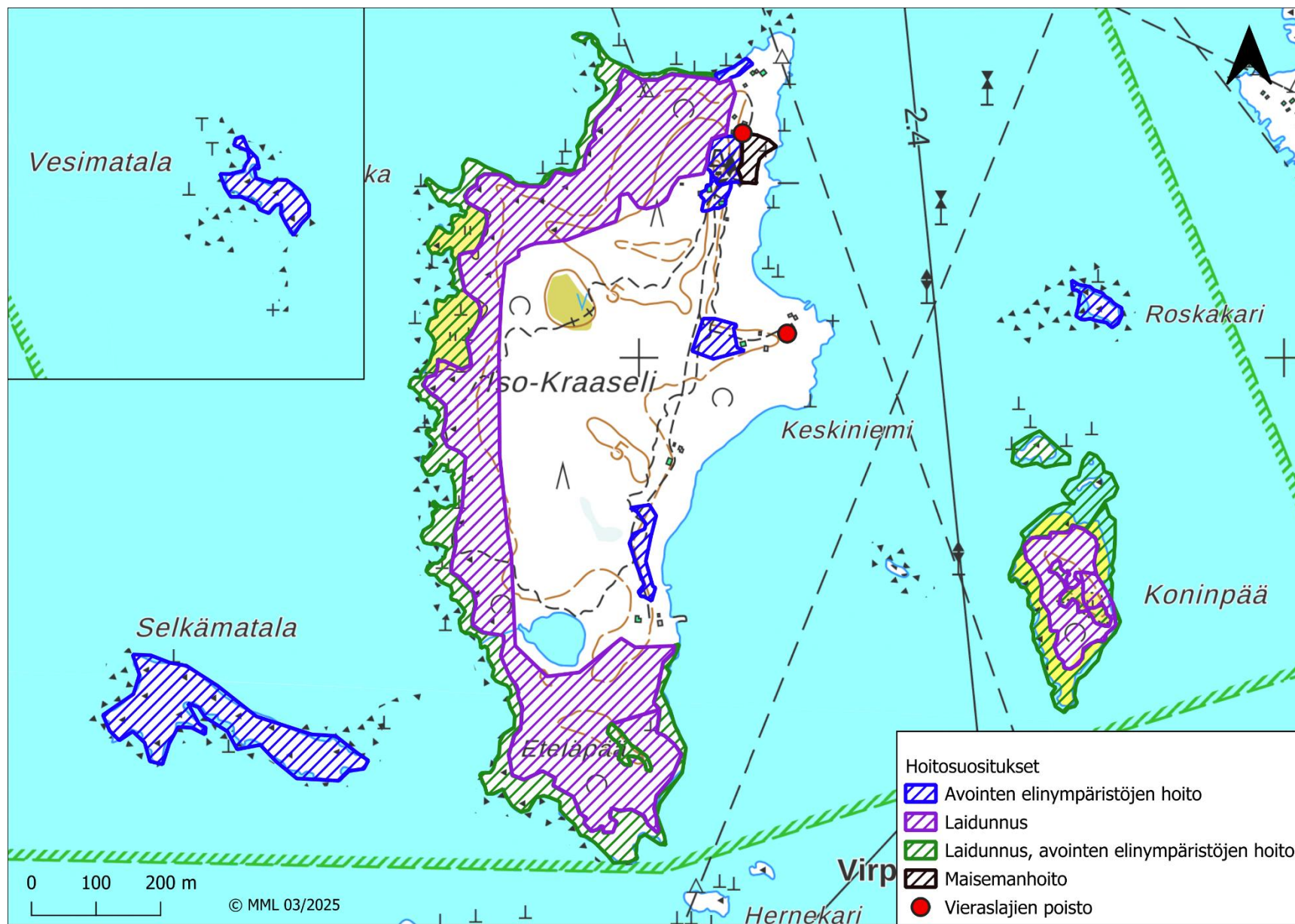
Kohde	Hoito- ja käyttösuunnitelma 2008	Nykytila	Hoitotoimenpiteet	Palvelurakenteet ja käytönohjaus
	jossa on jo nykyisellään ole-massa oleva tulentekopaikka. Iso-Soinin eteläkärjessä ja saaren koillisrannalla Maijan-pauhan kohdalla on rantautumispaikat, joihin rakennetaan kevyet ponttonilaiturit. Saaren ympäri suunnitellaan luonto-polku. Lammaslaidunnusta saa-ressa tulee jatkaa.	hakamaiset alueet umpeutu-massa nuoren puuston li-sääntymisen myötä. Saaressa on tulentekopaikka, puuvaja ja kuivakäymälä sekä luontopolku.	Kaulatut puut jätetään muodos-tamaan lahopuujatkumoa. Ha-kamaisten alueiden mosaiikki-maista rakennetta voidaan vah-vistaa tarvittaessa myös reikä-mäisin raivauksin. Saaren poh-jois- ja kaakkoisosien metsät jä-tetään hoidon ulkopuolelle. Hoitotoimilla turvataan niittyjen ja puustoisten perinneympäris-töjen säilymistä.	
Iso-Soini	Iso-Soinia on tarkasteltu yh-dessä Ämmä-Äijän saaren kanssa. ks. edellinen kohta.	Pieni saari, jonka rannat ovat umpeen kasvamassa. Saaren niityt ovat paikoin voimak-kaasti kasvanut umpeen. Metsissä on paikoin jäljellä selkeitä hakamaisuuden piir-teitä. Saaressa kulkee luontopolku.	Pidetään saaren kaakkoisosassa sijaitsevat niityt sekä rantaniityt avoimina raivauksin. Suositel-laan lammaslaidunnusta. Hoito-toimilla turvataan niittyjen ja puustoisten perinneympäristö-ten säilymistä.	Ylläpidetään nykyisiä palveluraken-teita.
Ulko-Soini	-	Pieni saari Iso-Soinin länsi-puolella, jonka rantaniityt kasvamassa umpeen. Keski-osan primäärisuknessiometsä luontaisesti kehittynyt.	Jätetään kehittymään luonnonti-laisena.	Jätetään palveluvarustuksen ulko-puolelle.

Kohde	Hoito- ja käyttösuunnitelma 2008	Nykytila	Hoitotoimenpiteet	Palvelurakenteet ja käytönohjaus
Pikku-Soini	Jätetään hoidon ja palveluvarustuksen ulkopuolelle kokonaan.	Mökkisaari, jossa mökkien pihapiirien lisäksi primäärisukessiometsää.	Jätetään hoidon ulkopuolelle.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.
Heinäkari	Jätetään hoidon ja palveluvarustuksen ulkopuolelle kokonaan. Potentiaalinen pieni laidunsaari.	Pieni metsäinen saari, jossa kapeasti osin umpeenkasvanutta rantaniittyä.	Jätetään kehittymään luonnontilaisena.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.
Ruohokari	Jätetään hoidon ja palveluvarustuksen ulkopuolelle kokonaan.	Pieni saari, jossa korkeaa ruoho- ja heinäkasvillisuutta sekä pensaikkoa ja yksittäisiä puita. Saaressa on yksi mökki.	Jätetään hoidon ulkopuolelle.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.
Pikku-Tiira	Jätetään hoidon ja palveluvarustuksen ulkopuolelle kokonaan.	Pieni luoto, jossa pensaikkoa. Kunnostusraivattu 2022 RantikkoLIFE-hankkeen toimesta.	Pidetään avoimena pensaikon raivauksin. Hoidon tavoitteena on pesimälinnustolle sopivien ympäristöjen turvaaminen.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.
Iso-Kraaseli	Saaren ympäri suunnitellaan luontopolku. Luotsitupa sekä laituri kunnostetaan, laiturin edusta ruopataan ja rantaan rakennetaan grillikatos. Palveluvarustukset keskitetään luotsituvan ja pookin ympäristöön. Saaren eteläisin kärki jätettävä retkeilykäytön ulkopuolelle. Iso-Kraaselissa esiintyy uhanalaisia kasvilajeja, rantaniittyä ja kuivia monilajisia niittyjä, lammaskasvustusta jatkettava.	Suuri ja monimuotoinen saari. Rantaniittyjä uhkaa monin paikoin umpeenkasvu pensoitumisen sekä ruovikoitumisen myötä. Hakamaiset metsäalueet sekä niityt ovat kasvamassa umpeen. Mökkitonttien pihapiireissä sekä välittömässä lähiympäristössä esiintyy kurturuusua ja viitapihlaja-angervoa sekä röyhytatarta. Pookin viereinen rinne umpeenkasvanut	Poistetaan vieraslajit. Pidetään saaren itäosan sekä luotsituvan ympäristön niityt avoimina raivauksin ja niittämällä. Saaren etelä-, länsi- ja pohjoisosan laidunnushistoriaa omaavia niitty-, rantaniitty ja metsäalueita hoidetaan lammaskasvustuksen avulla. Niityillä ja rantaniityillä voidaan tehdä pensaikonraivausta umpeenkasvun estämiseksi. Raivataan Pookin idänpuoleinen rinne avoimeksi.	Ylläpidetään nykyisiä palvelurakenteita.

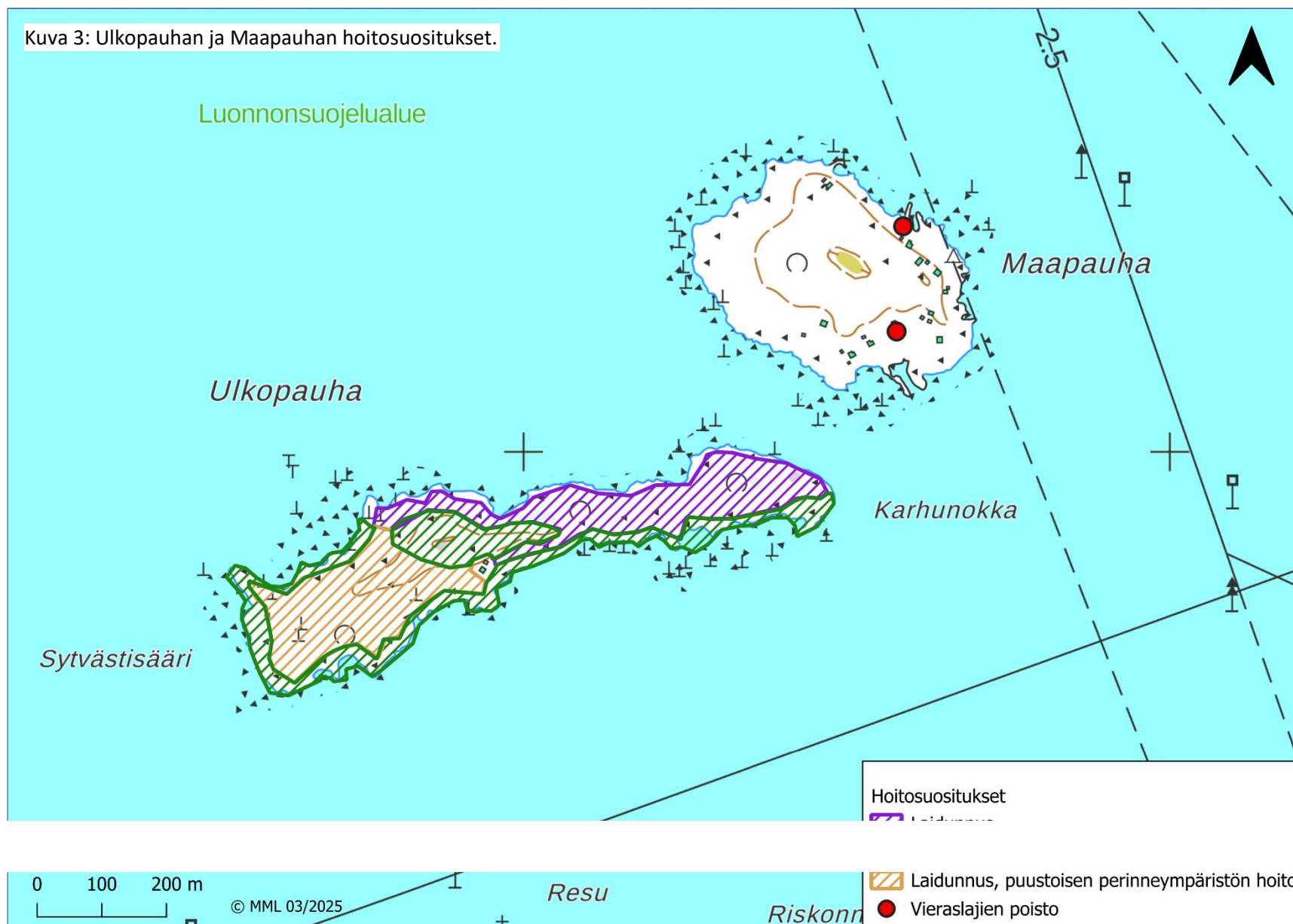
Kohde	Hoito- ja käyttösuunnitelma 2008	Nykytila	Hoitotoimenpiteet	Palvelurakenteet ja käytönohjaus
		samoin Luotsituvan ympäristön niityllä havaittavissa umpeenkasvua. Kivilaiturin lähistöllä esiintyy minkkejä. Saarella on rantautumispaikka (kaksi laituria), nuotio- paikka, keittokatos, luotsitupa ja luontopolku sekä useita mökkejä.	Luotsituvalta itään maisemaa voidaan avartaa puustoa poistamalla. Saaren keskiosan metsät jätetään hoidon ulkopuolelle. Hoitotoimenpiteillä turvataan saarella esiintyvien perinnebiotooppien ja lajistoltaan arvokkaiden luontotyyppien säilymistä. Luotsituvan laiturin venepaikkoja voidaan ylläpitää ruoppaamalla.	
Roskakari	Luodolla erittäin runsas pesimälinnusto. Puut ja pensaatt poistetaan. Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.	Pieni luoto. Raivattu 2023, mutta on umpeen kasvama uudelleen. Tärkeä lintujen pesimäalue.	Pidetään avoimena pensaikon raivauksin.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle.
Koninpää	Koninpäässä esiintyy uhanalaisia kasvilajeja, suolamaakasvillisuutta, rantaniittyä. Lammaslaidunusta tulee jatkaa. Saareen ei tule rakentaa palvelurakenteita.	Pienehkö saari, jossa laidunnuksen jäljet yhä selkeästi nähtävissä, mutta rantaniitty sekä saaren keskiosan niitty umpeutumassa. Koninpään pohjoispuolella sijaitsevat kaksi luotoa ovat säilyneet avoimina. Matalan veden	Hoidetaan saarta lammaslaidunnuksen avulla. Pohjoispuolen luodot sisällytetään laidunalueeseen. Muutoksena aiempaan lammaslaidunnus aloitetaan 15.7. jälkeen pesimälinnuston suojelemiseksi. Lammaslaidunnuksen lisäksi rantaniittyä hoidetaan kunnostusraivauksen	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Liikkumisrajoitus/maihinousukielto saaren pohjoisosassa ja pohjoispuolen luodoilla 15.4.–15.7. Liikkumisrajoituksella edistetään pesimälinnuston suojelua.

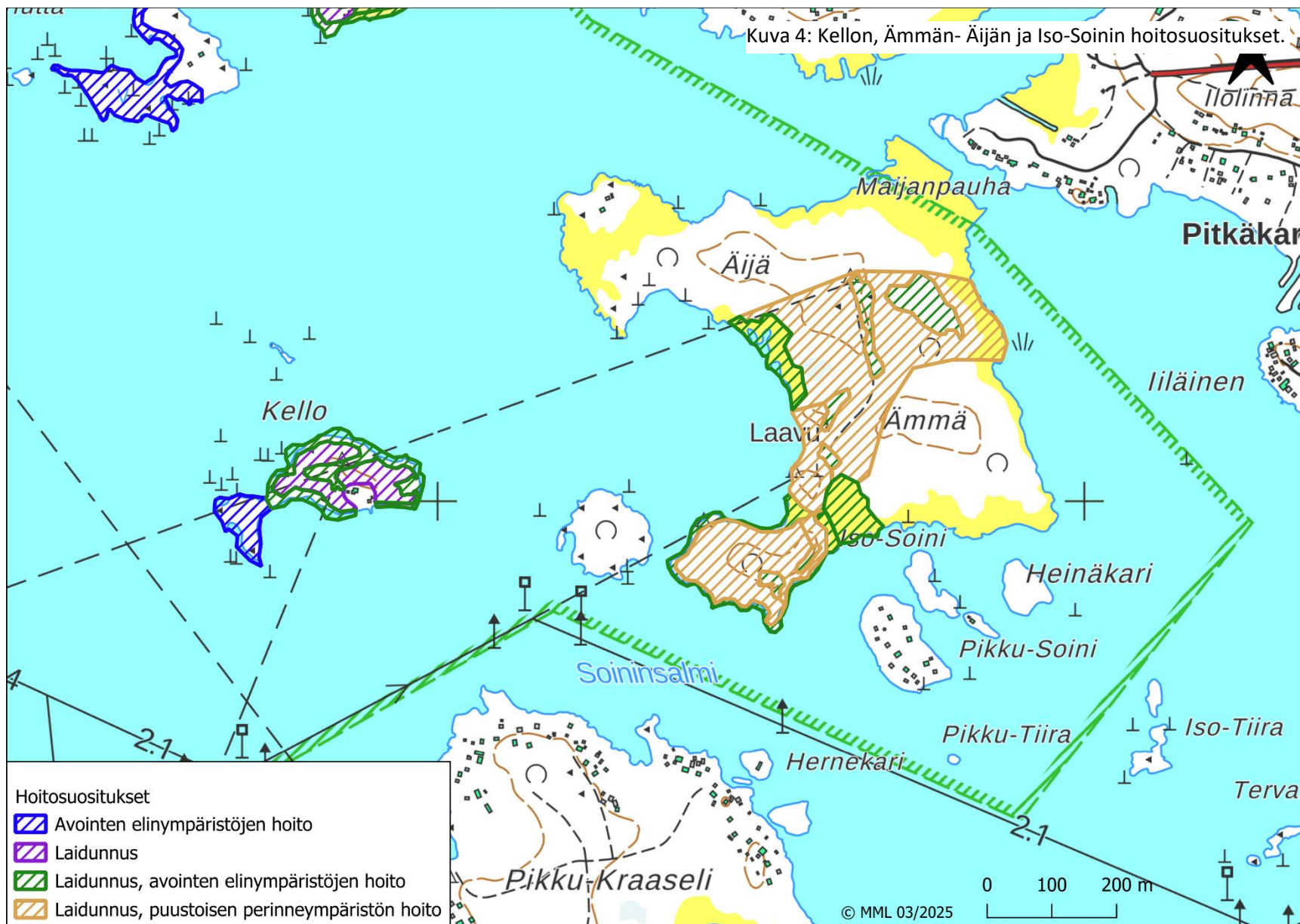
Kohde	Hoito- ja käyttösuunnitelma 2008	Nykytila	Hoitotoimenpiteet	Palvelurakenteet ja käytönohjaus
		aikaan molemmille luodoille pääsee jalkaisin.	avulla, jotta varmistetaan perämerennuokkuesikon elinympäristöjen säilyminen.	
Vesimatala	Ei ole vielä välitöntä hoitotarvetta, mutta saaren tilaa on seurattava. Hoidon tavoitteena on puuton luoto. Mikäli saari alkaa kasvamaan umpeen, on sitä raivattava. Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinnousukielto 15.4.–15.7.	Pieni puuton saari, jossa kasvaa yksittäisiä pensaita. Maihinnousukielto 15.4.–15.7.	Pidetään avoimena pensaikonraivauksin.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinnousukielto 15.4.–15.7.
Selkämatala	Länsipuoli alkaa olla metsittynyt, mutta itäpuoli on avoin. Osittainen pensaiden ja puuston poisto länsipuolelle. Ensisijainen hoitokohde, yksi alueen merkittävimmistä lintuluodoista. Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinnousukielto 15.4.–15.7.	Pieni saari, joka osittain avoin. Länsiosassa jäljellä puustoa ja pensaikkoa. Itäosa raivattu avoimeksi 2023. Maihinnousukielto 15.4.–15.7.	Pidetään koko saari avoimena pensaikon raivauksin. Hoitotoimenpiteillä turvataan pesimälinnustolle sopivien elinympäristöjen säilymistä.	Jätetään palveluvarustuksen ulkopuolelle. Maihinnousukielto 15.4.–15.7.

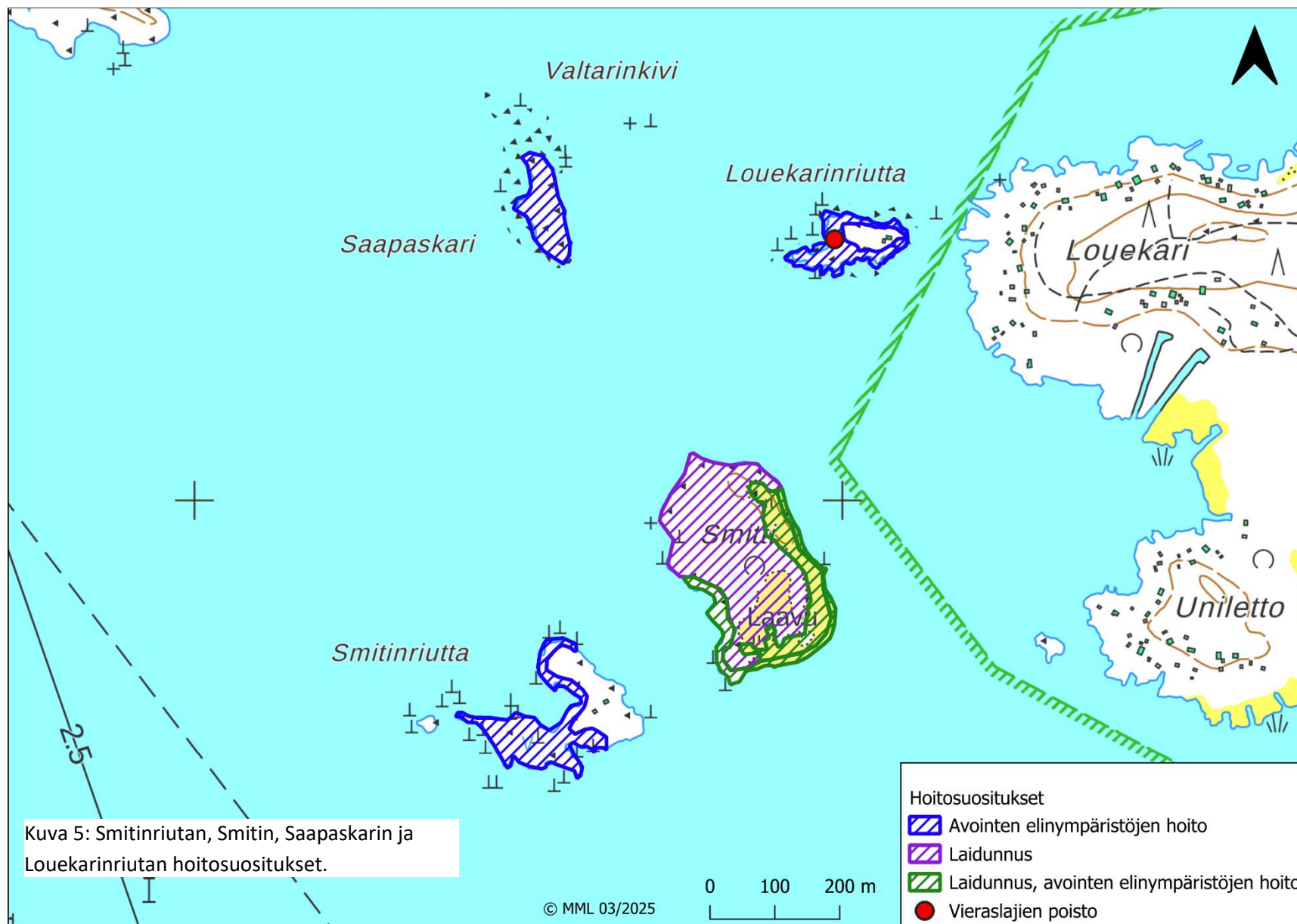

Kuva 3: Ulkopauhan ja Maapauhan hoitosuosituksset.

Kuva 5: Smitinriutan, Smitin, Saapaskarin ja Louekarinniutan hoitosuosituksat.

Kuva 6: Taskunlukon, Taskun ja Rääpäkänriutan hoitosuosituksset.

